

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на шість місяців 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1-76 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Подвижне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Реклама звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Пренепорочная в женах!

«Пренепорочная в женах,
Святая, праведная мати!
Покинь небесні палати,
Зійди на землю, і поглянь,
Яка ту лють, яка ту хлань,
Яка ненависть, злоба, страх,
Які ту зойки, крики, плач!
Зійди на землю і побач —
«Пренепорочная в женах!»

Покинь надоблачний притвір,
Між людські жилища зійди,
І в м'армурний, богацький двір,
Царице вищих, увійди.
Навчи там ближнього любити,
Добрі в голодними ділити,
І освяти і обнови;
І в душах прежній дух покорі
І милосерде розбуди!

Між стріхи звідтам завитай,
В приюти вічної біди.
І — як не щастя тихий рай,
То вітку мира привеси!
Щоб не дивив ся брат на брата,
Як на розбійника, на ката,
Щоби не кляв і не кував
Страшний, хоч слухний меч відплати —
Затримай пімсту, Божа мати!

А всім нам очі відчини,
Незрячі очі. І влєзм
Святим уста нам намасти.
Щоб правда кривом процвіла
Над Нілем і над Євїсеєм,
І щоб для всіх вона була
Найкрасшим поступу трофеєм,
Щоби до щастя нас велла! —
Скропи нас істини влєзм.

«Пренепорочная в женах,
Святая, праведная мати!
Не дай нам грішним потапати
У людській криві і в слезах!
Не дай душі в гріхах сквернити,
А дай нам жити і любити,
І серце в гору піднімати
На той предвічний, ясний шлях,
Що ми затратили в гріхах!
«Святая, праведная мати!»

H...

Не проясняє ся.

(X) Безмежна розправа, розведена над промовою міністра-президента д-ра Кербера, не тільки не доведена до кінця, але зовсім не сповнила тих надій, які в ній покладано, не причинила ся зовсім до прояснення парламентарного положеня. З чеських проводирів ніхто не забрав голосу, позаяк молодоческий клуб заняв вижидаточе становище і приглядає ся лише, що зроблять Німці, а головню їх людювці і поступовці. Але й з німецького боку хоч говорили многі бесідники, не були се провідники, а й ті також говорили і не договорювали всего, що думають.

Нічого отже дивного, що серед того безпрограмового балаканя, бо годі інакше назвати сю розправу, кружляють всілякі вісти і здогади, які витворюють ся по закутках поза посольскою салею і подають багатий материял дневникам до всіляких буйних комбінацій. Німецькі людювці насупили ся і бодай радикальна їх більшість пре до острої опозиції, і наслідком того перервали ся навіть переговори між німецькою четвернею а міністром-президентом, так що др. Катрайн був приневолений приняти на себе ролю, щоби знов навязати перервану на хвилю нитку пересправ. Німці людювці домагають ся, щоби правительство сей час зачинило італійський виділ правничий в Інсбруку, а тимчасом правительство не хоче піддати ся сему домаганю. Славянські паралельки в Опаві і Тешині також ворунать німецьких послів, хоч сеї справи не ставлять так на вістрію меча, як Інсбрук. Очевидно і в одній і в другій справі не ходить лівіці так о саму суть, як більше о якусь нагоду, щоби зірвати з правительством і перейти в опозицію.

Але хоч так розгоняють ся німецькі загорільці, не мають повної відваги перескочити до опозиції, бо лякає їх вижидаточе становище Чехів, котрі лише ждуть на се, щоби їх дотеперішню ролю прийняли на се-

бе Німці. Німців лякає також і се, що давні сторонництва правиці: чеська шляхта, польске Коло, молодоческий клуб, славянський союз, починають до себе зближати ся, що між тими сторонництвами ведуть ся тепер пильно переговори і тим способом може воскреснути знов давня парламентарна більшість. А до того і Італійці роздратовані інсбруцькими подіями і острими нападами німецьких загорільців в державній раді, готові прихилити ся на правий бік.

Тимчасом між самими Німцями нема однудушности. Німецькі людювці і поступовці розирені на християнських соціялів, хоч з ними належать до спілки німецької четверні, і не можуть їм забути подій і законів ухвалених долішньо-австрійским соймом. А хоч і християнські соціяли закривились на д-ра Кербера задля заборони Люегерівського ювілейного походу, всеж таки бачать в міністерстві д-ра Кербера головню свою підпору і не раді би з ним зривати. Між Німцями взагалі нема охоти доводити державну раду до якоїсь успішної роботи, бо тут треба би ухвалювати цловоторговий союз з Угорщиною, проти котрого німецькі послі стілько наговорили перед своїми виборцями. Они волілиб отже, щоби

в державній раді час сак-так промарновано, та щоби правительство перевело австро-угорську угоду §-ом 14-им. Отсе і головні причини сего непроясненого положеня в державній раді, хоч взаємини між лівіцею а д-ром Кербером в останній хвилі мали знов поправитись і знов заблїсла надія на дальші переговори.

Рентові хуторі.

(Бесіда п. д-ра Олесницького, виголошена в галицькій соймі для 29. жовтня 1904 р. при загальній дискусії над законом о рентових хуторах).

(Конець).

Серед яких же відносин приходить до нас сей проєкт? Між не сліпі і бачимо дуже добре, що навколо нас дїє ся. Більша поєлість в нашім краю переходить в інші руки; тримають ся ще лятифундії, але менші маєтности не можуть удержати ся, так що в остатних роках чимраз більше лучає ся ліцитацій. Отже властители більших поєлістей мусять оглядати ся за ратунком, а таким природним ратунком є парцеляція. І почала ся парцеляція, вразу на цілком природних основах. Купували землю ті, котрим купувати було найліпше; продавано тим, котр могли дати найліпшу ціну. У східній часті краю властители табулярних поєлістей, продаючи свою землю, не усували руского селянства від набування тої землі і продавали її з користію. Продавали її з користію суспільною, бо земля переходила в руки людей місцевих, що зжили ся з місцевою громадою, що знали добре кожний кусник землі, що з діда-прадіда працювали на тій землі. Продавано землю також з користію економичною, так для продаючого властителя як і для купуючого селянина, бо властитель міг більшу ціну дістати від тих, котрі не потребували будувати або переносити будинків, котрі знали вартість кожного кусника землі.

Та не довго тривав такий стан. Незадовго вийшов з Вашої сторони поклик, щоби ані пяди землі не пустити в рускі руки. Богато писали о тім Ваші дневники. Кожний з Вас міг читати в газетах вступні статі з покликком: „Ani jedne;

piędzi ziemi w ruskie ręce nie puścić! I за тим покликком появилася инша тенденция.

Парцеляційний банк, заложений для переведення колонізації, не міг заспокоїти тих тенденцій, які покладено при его закладанню. Банк мусів бути банком, мусів числитися з фінансовими інтересами, мусів оперувати реально, не міг управляти політикою. Дятого роблено єму докори, що він поперевав руску парцеляцію, хоч ті докори були неоправдані; бо хоч були випадки, що Русинам давано деякі користи, то діялось се лише дятого, бо банк мусів стояти передо всім на становищі фінансовім, мусів уділяти помочи там, де того вимагав інтерес банку.

Дятого акція парцеляційного банку не вистарчала і розпочала ся акція осіб приватних, котрі з усім иншим, лиш не з такою акцією, повинні мати діло. І факт фактом, що у східній частині краю пішов такий тероризм на властителей більшої посілости, що оне не сміють продавати землі своїм селянам. Се річи нам всім дуже добре знані. Я сам знаю багато властителей, людей дуже чесних і розумних, котрі мені цілком отверто казали: «Ми з найбільшою охотою продали би нашим, бо ми з ними жили і они дають навіть ліпшу ціну; та не можемо сего зробити, бо викляли би нас». Знаю випадки, що давно властителям з нашої сторони значно більшу ціну, а они з великими жертвами для себе мусіли землю продати людям з західної Галичини. Така акція веде ся тепер не доривочно, а польска суспільність під окликом вшепольської преси постуває тепер непохитно лише в сїм напрямі.

Отже мої панове, маючи ті очевидні факти на увазі, як ми не маємо до Вашого проєкту відносити ся з підозрінєм? Як могли ми уступити перед силою льюги і не призадумати ся над тим, до чого заведе той закон, що за гроші кравці, отже і наші, має помагати колонізації?

Та не тільки ми такі невірні. Покликуємо ся до висшого авторитету, покликуємо ся на „Allgemeine Bemerkungen“ міністерства, що лижати в актах кр. виділу. Там сказано (*цитас*): „Insoferne er auch darauf ankommt, dass derartige Grundbesitze erst erworben werden sollen, ist augenscheinlich bezweckt, eine innere Colonisation mit bauerlichen Grundstücken durchzuführen“. Отже не тільки ми, але й сам міністер був такий невірний Тома аж до р. 1902. Що потому стало ся, що нараз став правовірним, то не моя річ; я его не переконував, були на се способи, щоби его змінити. (П. Гупка: Tego nie należy tak rozumieć!) Той уступ так вказує!

Мої панове! На початку сїєї сесії так С. Е. п. маршалок як і С. Е. намісник запевняли нас, що за тим проєктом не криє ся жадна тенденция політична, вмірена против нас. Ми цїнімо ті слова; але дарують обі ексцеленції, коли заявлю, що далеко важнійше є для нас постанови в законі, бо рішати будуть лиш ті постанови. І ми не маємо ніякої певности, скоро постанови закона отвірять так широке поле довільности, що нема ніякої заперуки, що ті, котрі мають власть в руках, не схочуть виконувати закон на свою користь, а нашу некористь.

Істория проєкту цілком ясне кидає на се сьвітло. Ще в р. 1901 правительство не хотіло згодити ся на сей проєкт мимо напору із сторони кр. виділу на міністра для Галичини і мимо обємистої кореспонденції, переведеної в сїй справі. Правительство зразу дуже тверде, мякло в міру того, як витворювали ся приятні відносини між ним а соймовою більшістю. І так приїхав до нас той проєкт з Відня на політичним візку. Є то безперечно одна з концесій, які Вам признано у Відні. Алеж як раз дятого боїмо ся, щоби скріплене Вашого становища з природи річи не було ослабленем нашого. А маємо чого бояти ся, бо проєкт грозить нам великими некористями.

При помочи закона о рентових оселях буде виділювати ся з більшої посілости комплекси, котрі знов можуть бути інтабульовані в табулі більшої посілости. Правда, що на се треба призволення краєвого виділу і намісництва; але проєкт не каже, що кр. виділі і намісництво не можуть дати того призволення, а були вже випадки, що такі і давано таке призволене. Отже з більших посіlostей можуть бути виділювані більші комплекси, від котрих платити ся 25—100 зр.

податку, і ті комплекси можуть бути записувані до табулі більшої посілости. А що се значить? Се значить: політична майоризация руского народу. Бо властитель такої посілости має вірільний голос при виборах, а всі вірільсти майоризують нас. Коли хочете, панове, щоби ми не виступали з сим аргументом против проєкту, то дячого не хочете допустити до зміни виборчої ординалії? Дайте нам безпосередне голосоване, а тогді ми тих вірільстів не будемо бояти ся. Тепер як раз в чисто руских повітах, де ми маємо абсолютну більшість, ті вірільсти можуть ділати на нашу шкоду, бо при всіх виборах можуть виступати против Русинів.

І ми не маємо протестувати? Сеж небезпеченств, котрі грозять не тільки економічною некористю, але й політичною смертю. Се річ нашої народної екзистенції; а не можна прецінь заперечити, що фактичні дані, котрі я навів, не суть правдиві; закон буде фабрикою вірільстів, котрі нас засиплють при виборах до всіх репрезентаційних тіл.

Сама комісія признає, що з тяжким серцем стає за тим проєктом, бо в нїм повно браків і хиб; сама комісія не бачить можности утримання рентових осель. І що щож в таким разі творити ті оселі? По що розпочинати будову, котрої не можна довести до цілі? По що маємо ставати в ролі несовісного будівничого, котрий провадить коштовну будову, хоч знає, що нема фундаментів, що рисують ся мури і що будинок завалить ся? По що силою іти против волі всього руского народа?

Самі не вірите в успіх осель; не знаєте, чи успіх можливий; але під хвилими політичними окликами хочете обтяжати край, щоби поставити нову твердиню своєї політичної власти і сили. Тож не дивуйте ся, що ми, готові повитати кожду акцію, що має на цілі піднесенє селянства без політичного підкладу, без дальших тенденцій, — мусімо запротестувати против сего проєкту, бо він з огляду на значінє аграрне є плодом пороненям, яко акт політичний несе нам грізну будучність і необчислені наслідки.

З тих причин будемо голосувати за внесенєм п. д-ра Могильницького (щоби над проєктом закона о рентових оселях перейти до дневного порядку). (*Гучні оплески від руских послів*).

Япаньско-росийска війна.

Під Мукденом все еще затишно. Уже поверх шість неділей лежать табором обі армії против себе в безпримірній в історії війн близькості своїх фронтів. Крім малих атаків на фронті, за всігди некорисних для нападаючого, не слїдно жадного поважнійшого руху. Війско і так боре ся з непривітною природою мауджурскої зими. Як там діє ся Япанцям, про те нема вістки, але з російської сторони доносять, що вже попалили, де що було, а зимою аж тепер зачинає доскулювати. Помагають собі в сей спосіб, що отворили копальні угля на північний схід від Мукдену над рікою Гунюм, побудували тудя залізницю, і довозять на военні позиції камінний уголь на топливо. Так само певно ратують ся і Япанці, бо они розпоряджають богатими янтайськими законами угля. — З під Порт-Артурса нема також жадних вістий, а на підставі комбінації англійські газети прийшли до заключеня, що дни кріпости вже почислені. Іменно підносять сю обставину, що ген. Стессель рішив ся на таку тяжку страту, як пожертвованє «Разторопного», а як кажуть, еще двоє инших торнедівців, щоби перевести депеші до Чіфу. Тож в тих депешах оє могло бути що иншого, як жаданє Стесселя, щоби ему можна було капітулювати. Уже і з Петербурга доносять кореспонденти англійських газет, що надісланий рапорт Стесселя представляє положенє розпучливим, а залогу виголодженою. В петербурських міродатних кругах прийнято йовову вість з апатією, бо вже від давна там ніхто не числить на удержанє Порт-Артурса. Також і з Токіо доносять Англійці, що близький упадок Порт-Артурса видко вже з того, що Япанці оголосили вже тепер дати своїх страт під Порт-Артурсом, іменно від початку облоги страту 555 офіцерів і 14.000 вояків. Коли те все така правда, як се послїдне число, то англійські ком-

бінації мусять бути дуже перекручені. Бо прямо неможливим є, щоби за три місяці тісної облоги і безнастанних жостоких штурмів нападаючий стратив тільки 14 тисяч, коли страти обороняючих ся Росиян виносять дотепер понад 20 тисяч. Уже колиб не військо, а дітий і жінок поставити на порт-артурских скелях і фортах з цілим оборонним апаратом кріпости, то відношенє обоїлїних страт вишалоб еще кориснійше для оборони. — Одинокою автентичною вістію є телеграма з Порт-Седу, що там прибули панцирники балтійської фльоти «Сісой великий» і «Наварін», 3 кружляки, 7 контрторпедівців і 9 транспортних кораблів. Вчора ціла ся ескадра переплинула щасливо через суєський канал при надзвичайних средствах осторожности. Ескадру веде адмірал Фолькерсам. З другою більшою частиною балтійської фльоти поплив адм. Рождественський навколо Африки. Алярмуючі вістки англійських часописів про намір чорноморської военної фльоти переплисти через Босфор і злучити ся з ескадрою Фолькерсама, не справджують ся.

Конституция в Росії.

Теперішня війна виказала сю пізнану вже на заході Європи правду, що правительство зі своєю бюрократією є за слабе, щоби без помочи суспільности сповнити всі агенди, які стають доконечними в новітній державі. В часі мира, хотїя статистика анальфаетизму, смертності, злочинства і инших суспільних пороків вказує досить вимовно на ті наслідки перестарілого державного устрою, то всеж ті лиха не відбивають ся так доскульно на власній скірі централістичної управи самодержавя, щоби спонукали его покликати ширші круги суспільности до свіділаня в самоуправі. Але наглячі, кольосальні потреби далекої війни з могутним неприятелем виявили відразу ярко всю неповність централізаційної системи та всю апатію російської суспільности, усуненої від публичного, горожанського життя, до справ загалу і держави. На конгресі земств в Петербурзі, який радив від 19. до 21. с. м. під проводом Шипова, кв. Львова і Петрункевича, ухвалено після берлінських дневників ось які резолюції: 1) Теперішня система є аномальна, бо ділить правительство і суспільність на дві часті, які не мають до себе взаїмного довіря. 2) Виключенє суспільности від уділу в ползгоджуваню внутрішних справ державної адміністрації належить осудити. 3) Теперішня бюрократична система вчворює самоволю, яка відбиває ся найгірше на судьбі народа. 4) Правильний розвій загального життя можливий тільки при зміні сїєї системи. 5) Задля усуненя адміністраційної самоволі належить забезпечити ветикальність особи і життя приватних осіб, яких права в тім згляді можуть бути ограничені тільки на підставі судового вироку. 6) Належить завести свободу слова, преси, зборів і товариств, щоби в сей спосіб розвинути загальні умови і цивілізаційні сили народа. 7) Належить зрівнати всіх горожан держави супротив права так що до особистих, горожанських, як і політичних привілеїв. 8) Належить головній верстві російського населеня, іменно селянству, надати таку самостійність через основні реформи адміністрації і судівництва, щоби уможливити розвій его енергії. 9) Задля правильного розвою держави і суспільности належить уможливити представителям люду уділ в праводавстві і устанавлюваню державного бюджету. — Сей конгрес, хотїя був довірочним, мав відбутися на желанє царя і має становити точку виходу для намірених реформ, які мають бути переведені зараз по покінченю війни. Чи подані тут резолюції є автентичні, чи полягають тільки на «комбінаціях», сего годі ствердити, як і годі дефінітивно означити, що пособить більше конституційним реформам в Росії: побіда чи погром на Далекім Сході?

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. † Филипа ап.; римо-кат. Валеріяна. — В понеділок: руско-кат. Гурія і Самона; римо-кат. Крискентія. — У вівторок: руско-кат. † Матея еванг.; римо-кат. Сатурніна.

— Ювілей Пренепорочного Зачатя. В завтрішню неділю відбуде ся торжественне закінчення ювілейного відпусту в пятьдесяті роковини проголошена догми Непорочного Зачатя Пр. Діви Марії. Рано точно о год. 9^{1/2}, відправить С. Екс. Митрополит в второгородській церкві Преображення (коло «Народного Дому») торжественну Літургію при співучасті цілої капітули. Науку виголосить сам Високопреосвящений при кінці богослуженя. Співати буде хор богословів, а «Львівський Боян» скріплений хором учеників рускої гімназії відспіває в часі Причастя кілька пісень до Пр. Діви. Процесії всіх львівських церков возьмуть участь в богослуженю; проге богослуженя парохіяльні закінчать ся сеї неділі ввечері о год. 8^{1/2}, щоби вірні могли взяти участь в торжестві. — На богослуженю являть ся представителі всіх властей і руских товариств. По церквах парохіяльних і монастирських будуть завтра вечірні з проповідями на закінчене ювілейного торжества.

— В справі сецесийного фонду. З кругів богословської молодіжї внісло слідуєче писемко: На уваги, які подало від себе «Діло» поміщаючи нашу заяву в справі сецесийного фонду, ми уважаємо за відповідне подати слідуєче спростоване і вияснене: 1) Вступні слова, подані «Ділом»: «Дня 15. с. м. вручено голові Народного Комітету др. Костеві Левицькому отсю заяву, оголошену три неділі тому в «Руслані» — представляють справу в неяснім світлі. Ті слова розумів кожний так, що ми передше оголосили заяву в «Руслані», а відтак доперва за 3 неділі вручили комітетові. Однак справа мала ся інакше. Заяву зложили ми дня 31. жовтня рівночасно комітетові, редакції «Діла» і «Руслана», «Руслан» помістив її сейчас а «Діло» обіцяло помістити пізнійше. Понеже заява вручена комітетові десь запропастилась, так що деякі члени про неї довідали ся доперва з часописий — тому ми зложили дня 15. XI. другу заяву і о тій то згадує «Діло». 2) Слова «в р. 1903. увійшов Народний Комітет в переговори з відпоручника ми усіх груп рускої акад. молодіжї» та слова «уложено спільно і згідно проект статута тов. «Акад. поміч» — представляють справу в неправдивім світлі. Народний Комітет з богословами в жагді переговори не входив — а доказом того нехай буде се, що нам не є знаний статут тов. «Акад. поміч». А що дійсно Народний Комітет не входив і не входить в переговори з нами (а повинен би для самої консеквенції, если порозумівася з академіками свѣтскими) — нехай буде доказом між иншим і та обставина, що Народний Комітет, як каже «Діло», наслідком заяви богословів — рішив на засіданю дня 16. XI. запросити відпоручників акад. молодіжї, щоби з ними порозуміти ся що до дальшої акції, однак того рішення консеквенції не переісправив; дня 23. XI. відбули ся сї наради — з поминенем богословів. Правдою однак є, що тамтого року на одних сходинах акад. молодіжї в справі заложеня тов. «Акад. поміч» (на котрих заледви було 10 товаришів) — були також представителі богословів, а то тов. Черкавський і Мисевич і они промовляли в тій дусі, в яким устільшована наша заява. Згадані товариші на поставлене їм питанє, чи они яко представителі богословів годять ся на засноване тов. «Акад. поміч» — відповіли, що годять ся — з тими однак застереженнями: 1) Заряд має спочивати в часті в руках старших в часті в руках молодіжї акад. 2) Богослови мають входити в склад заряду і комісії контрольної. 3) Богослови екстерністи можуть користати з «Акад. поміч». 4) Комісія контрольна має складати ся зі старших і 2 представителів акад. молодіжї (між тим 1 богослов). 5) Перед предложенєм статута тов. «Акад. поміч» — має зложити ся той до перегляду богословам. 6) Всі наради, які будуть в будучности вести ся в тій справі — мають відбувати ся при участі богословів.

Тепержеж з огляду на нараду в справі сецесийного фонду, яку скликали на нині тов. свѣтські академики в комнатах «Академічної Громади», а на яку не уважали потрібним запросити тов. богословів, заявляємо категорично: Товариші академики свѣтські, закладаючи тов. «Акад. поміч», не числяли ся з нашими застереженнями, зложенними устами тов. Черкавського, а передовсім поступили собі нелегально, висилаючи статут до затвердження до намісництва без попередного порозуміння з нами. А прецінь ще ми маємо право домагати ся, хотяйби з тих зглядів, що на фонд сецесийний в найбільшій мірі впливали жертви від нашого духовенства, та від селянства і міщанства за ініціативою тогож духовенства, і що як раз богослови найбільше суть задовжені в тій фондї. Тай годі від нас домагати ся, щоби ми пристали на се, щоби віддано фонд тов. «Акад. поміч» — товариству, котрого статут нам зовсім не знаний. Крім сего ми в засаді противні тому, щоби фонд перейшов на виключну і абсолютну власність і господарку тов. академиків свѣтських і рішучо домагаємо ся, щоби фондом заряджували собі представителів усеї акад. молодіжї також люди старші — а між тими і свѣщенники. Се є головна точка наших домагань і від той точки ми

не відступимо, хотяйби нам прийшло заняти еще більше рішуче становище в тій справі, як до тепер. Если би однак тов. академикам свѣтским удало ся мимо того дістати в свої руки фонд, тоді ми будемо змушені поступити так, як зазначилисьмо в нашій заяві, т. є виберемо собі комітет і на его руки будемо сплачувати гроші, котрі будуть обернені на відповідні і згідні з інтересом нашого народа і нашими поглядами ціли. За богословску молодіж: Роман Березинський, Павло Миколіш, Павло Штокалжко.

— Нині в саях «Рускої Бесіди» у Львові відбудуть ся вечерниці з танцями заходом «Сокола».

— Додаток до «Руслана». Руске Товариство педагогічне, як попередними роками, так і тепер жертвує нашим передилатникам свій стінний календар на 1905. рік за дотеперішнє матеріяльне піддержуване численних змагань товариства на різних областях нашого народного життя. Про ту діяльність найдуть наші ВП. читачі близші дані в замітках на календарі. Сей календар долучуємо до нинішнього числа нашої часописи тим ВП. передилатникам, які одержують газету через пошту. В заміну за сей скромний дарунок, просить Товариство не забувати на него на будуче. Ціна календаря виносить 30 с; хто хоче за него заплатити, зволить долучити ту квоту до передилати, або вислати її на адресу, зазначену на календарі.

— Гімнастична філія «Сокола» в Комарні відбула дня 20. с. м. перші загальні збори, на які львівський «Сокол» вислав двох відпоручників д-гів Н. Доскока і Д. Поповича. Збори отворив д-г. Доскока, а нарадам провадив о. Володимир Петрик, місцевий душапастир. По поясненю статутів д-ом Доскоком вписало ся в члени товариства 30 визначайіших міщан, почім вибрано новий виділ, до якого між иншими ввійшли: Головою д-г. Петро Пелезський, а заступником голови д-г. Андрух Калимон. Перед замкненем зборів промовляв о. Петрик. Запад, з яким комарнянське міщанство взяло ся до заснованя сокольського гнізда, ручить за его гарний розвиток.

— З Бучача доносять: Читальню «Просвіти» заложено в Бучачі заходом оо. Василян. Дня 8. с. м. відбули ся перші загальні збори, котрим провадив провадив проф. Масляк. До зібраних міщан промовляв проф. Масляк і заохочував їх до просвіти. Членів вписало ся 43. До виділу вибрані: О. Вол. Стех Ч. С. В. В. голова, Онуфрей Крижанівський, заступник голови, Іл. Глібовицький касиєр, Микола Хомшин секретар, Вол. Бобик бібліотекар, Гр. Бобик і Іван Когут заступники виділових. Збори закінчили ся відспіванем патріотичних пісень. Замітна річ, що в бучачкої інтелігенції крім проф. Масляка, О. Добрянського і ще кількох молодих нікого більше було.

— Вимушене. До одного з промисловців в Станиславові надійшов зі Львова лист, в котрім хтось безіменний зажадав надіслання на означений речинець і місце 120 К, причім загрозив промисловцеві, що коли гроший єму не пришло, то він донесе властям про оден его каридостойний вчинок. Не почувачи ся до ніякої вини, адресат повідомив про те львівську поліцію, котра в означенім часі удала ся на вказане місце і приловила автора листу в особі одного із студентів політехіки. Молодець звиняв ся, що вимушені хотів допустити ся з бідн. Справу віддано судови.

— Парцеляція. В Скалатині вже трета двірська посілість піде мабуть на парцеляцію, а то Зарубинці, положені при мурованім гостинци межі Скалатом а Грималовом. Дідич Малецкий продав Жидам, а ті хотять парцелювати. Землю догідно буде купувати селянам з Глібова, Пізанки і Остапа. Межі Жидами є вже спеціальісти до парцеляції, лише нашого селянина трудно намовити до купна двірських ґрунтів з першої руки.

Наука, штука, література.

— Великий духовний концерт, який відбув ся в четвер в сали «Львівської Філігармонії» був неначе турнієм всіх руских хорів у Львові.

Перед аудиторією пересунули ся різні хори і різні диригенти, а уважливий слухач робив таки на місці порівняня що до звуку, вишколеня та інтерпретації поодиноких тіл співацких.

Так із зложеня програми, як і з її виконаня слідно було, що провід в цілім концерті обняло товариство «Львівський Боян» сполучене з хором академічної гімназії в одну велику дружину співацку, в дружину богату у силу звуку і звукових красок. Тому то хорови, зложеному з около 150 голосів припали до виконаня найтяжкі композиції, а іменно могуче «Тебе Бога хвалим» Бортиянського, оратория Мендельсона «Христос», що була осередком цілого концерту, а відтак два виїмки з «Купала» опери Н. Вахнянина. Два перші твори виконав той хор під управою д-ра Івана Копача, який тим — мабуть першим у Львові виступом представив

ся як сильна і здорова індивідуальність артистична.

В порівняню з иншими звисними диригентами має др. Копач висість, розумним понятєм темпа і динаміки, стоить від них низше рутинною і технікою самого диригованя. Диригент сей омиває еще сильнійші акценти, може навіть — як було слідно в кінцевім уступі «Христа», («Дочки Сіона») — трохи і спіяє хор в виявленю чувства в співі, на всякий однак случай становить силу музичну, з якою треба поважно ч. слати ся.

Кінцеві два твори, виїмки з опери «Купала» випровадив сам композитор. Вартости самих творів не буду тут розбирати з огляду, що такий розбір надає ся більше до чисто фахової часописи, загально лише можу сконстатувати, що тоті два виїмки, хоч і як невеликі, представили ся дуже интересними так гарною мелодикою як і технікою композиторскою і спонукують зі сторони кожного, що займає ся розвитком композиторскої продукції на галицькій Русі, до висказаня на адресу композитора бажаня, щоби дав нам нагоду почути бодай оди акт з «Купала» в формі концертвої, що не є знов річею так неможливою до здійсненя. Що в таланом композиторским лучить ся у дир. Вахнянина також велика техніка в диригованю, признасть кожний, що видів на концерті спокійний але певний і рішучий рух его батуті.

Поважно, так під зглядом числа, як добору голосів та музикальності представив ся хор питомців духовної семинарії. Хор той, зложений в майже 60-ти добрих і співних голосів відспівав 21. і 24. концерт Бортиянського.

Транскрипції хорів мішаных на хори мужескі не бувають шасливі, тому і в тій случаю переведене концертів Бортиянського на хор мужеский відобрало тим творам богатог первісної краси. Передовсім разять в тих транскрипциях часами дуже вузкі гармонії, а модуляції, в широкіх позициях акордів ясні, не все ясно в транскрипції вийшли. Диригент хору п. Турула є безперечно дуже інтелігентним диригентом, однак не все опановує свій горячий темперамент, а може і нервозність, тому і хор під его управою співав не все рівно, а декотрі части, прим. фугу в 24-тім концерті в темпі неоправданно скорім, хотяй сам Бортиянський жадає в тій уступі «Maestoso».

При тих однак хибах виказав хор питомців також значні прикмети. І так дуже гарні голоси, вишколене в динамічних ефектах, міру в акцентованю, а що найважнійше виразну вимову тексту.

Майже ніяких хиб, а за те майже всі прикмети доброго хору має хор академічної гімназії, що виконав Березовского «Не отвержи мене» під управою проф. Вітошинського. Вже давнійше дав ся пізнати сей хор, як незвичайно вишколена дружина співацка. На духовнім концерті виступили всі прикмети того хору в повнім світлі, тим більше, що мабуть перший раз співав він на естраді концертвої самостійно. І справді не знаю, що більше подивляти, чи зіспіване до найдалше ідучих деталей, чи звук металічний, чи чистоту інтонації і вирівнанє пропорції голосів. Проф. Вітошинський буде мати велику заслугу для будучности нашого життя співацкого, виховуючи генерацію вишколених співаків, якими певно будуть ті діти і молодці, які під его управою вчать ся.

Серед той доброї і чистої музики був прикритим дісовансом виступ хору питомців «Станиславської бурес». Певна річ, що не винен тому п. Цьорох, диригент і музик звисних здібностей, та годі єму було при складі так викричаних неіспроудим, а тим самим немилых голосів видобути не то якесь артистичне викічене, але хотяй чистоту в співі і бодай яку-таку рівність темпа.

В концерті брала участь оркестра 15. п. н., та знов спонукала мене до уваги, що далеко їй до того, щоби могла називати ся оркестрою спосібною до розв'язаня задач бодай середньої трудності. Так «Ave Maria» Шуберта, як і супровід до «Христа» і до виїмків з «Купала» не піднесли ся понад міриєть, а супровід до «Христа» був лише баяєтом для хору і каменем у... батуті для диригента. *Олександр Березницький.*

3 державної ради.

Наперед на засіданю палати послів говорив міністер Гартель і відповідав на інтерпеляції. Опісля говорив нос. Вольф. Бесідник сказав, що президент міністрів нічого так не боїть ся, як правильної праці в парламенті. Він є таким самим консеквентним представителем славянцєня держави, як були Тун і Бадені. Бесідник обговорював відтак події в Інебруку і зарядженя вимірені против Німців та сказав, що лиш ческий і польский міністер-краяни роблять те, що хотять, а протчі міністри ідуть сліпо на руку д-рови

Керберови. Обговорюючи реконструкцію кабінету, заявив бесідник, що покликане гр. Буку мало лиш на цілі розбити Німців і зломити німецьку обструкцію в чеськім соймі.

По Вольфі промовляв пос. Ленассі, а відтак говорив др. Кербер, і насамперед запротестував против висказу посла Пернерсторфера, мов би правительство заключило якусь угоду з одною партією в долішно-австрійськім соймі. Так само неправдою є, мовби правительство заключило союз і з якоюсь ще иншою партією. Пос. Вольфови сказав бесідник, що інакше діяло ся в сій палаті, а інакше тепер, коли він увійшов до неї.

Супротив посла Романчука, котрий підніс жалі іменем Русинів, бесідник признає, що посол той з льояльністю признає (?), що під многими зглядами настало поліпшене. Бесідник висказує переконанє, що також і дальші, поважні, в спокійній формі предложені бажаня руского народа найдуть відповідний послух в сій палаті і в галицькім соймі, а розуміє ся і у правительства. Чи міністер так дуже похивив, коли партії того посла порадив старати ся о осягнене дружного порозуміння в львівськім соймі, то може тепер сам пос. Романчук потвердити.

В інсбруцькій справі підніс др. Кербер, що по правді італійского факультету в Інсбруці нема, отже й нема причини покликувати его до життя, коли обі сторони того не хотять. Але формальному замкненю того факультету правительством противне, бо не хоче, щоби студенти, котрі не брали участі в розрухах, стратили курси. Бесідник ще раз просив палату, щоби она як найскорше полагодила предложене правительства в справі самостійного італійского університету. Наконєць апелював президент міністрів до всіх партій, завзиваючи їх до праці.

По промові д-ра Кербера пп. Пальфі і Людвігсдорф вложили заяву льояльності, звернену против антидинастичних виступів на засіданях палати, домагаючи ся від президента палати, аби не допускав до подібних виступів. П. Дашинський запротестував против такої узурпації прав президентом, противної регуляці палати. Від довшого часу панує в Австрії абсолютизм, а закони заступлено цісарскими розпорядженнями. Дайте народови его права, а нікому не прийде на гадку робити когонебудь відвічальним за нашу долю. Соціалісти ніколи не атакували особи монарха, але не дадуть видерти собі права говореня правди о пануючій камарилі двірській.

По кількох спростованях і запитанях до президента палати, засіданє замкнено. При кінці засіданя сильно обсаджена галерія кричала: «Тьфу Люеґер! Тьфу Кербер!» На сально кинено масу карток з написями: «Проч з клерикальними шкідниками школи і з християньско-соціяльними наймитами, нехай живе безконфесійна школа!» Кількох маніфестантів придержано і по списаню з ними протоколу в парламентарній канцелярії, випущено.

Слідуюче засіданє вівторок.

Телеграми

з дня 26. надоліста.

Інсбрук. Академічний сенат заборонив італійским студентам, проти яких веде ся дисциплінарне слідство, входити в мури університету аж до покінченя слідства.

Відень. W. Allg. Zeitung доносить з Петербурга, що вісти подані дневниками про наради над конститучією на зїзді земств є неправдиві.

Льондон. Англійський амбасадор в Петербурзі і російський міністер заграничних справ підпишуть нині договір в справі події в Гуль.

Берлин. Німці згодили ся на участь в другій мировій конференції в Газі.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. Апробований для всіх середних женських шкіл.

Примірник оправлений в подотно 2 К 50 с. (на поштову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Др. Володимир Кобринський

переніс ся з Коломиї до Львова
мешкає ул. Костюшки 24. (пл. Смольки)
ординує: від 10—12 і 2—4
в недугах внутрішних, вишних і акушерні.
117(6—10)

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 16. до 30. надоліста 1904.

1) Орхестра. 2) Реклямограф. 3) Rellington, міжнародна співачка. 4) В канцелярії директора театру, шутка зі співами. 5) Terra Semmloff, надзвич. субретка ексцентрична. 6) Дружина Carle, феноменальний акт на вільнім дроті і жонґлері. 7) Орхестра. 8) La Bella Mopenita, славна танечниця і співачка іспанська. 9) Arnold Barkay, актуальний гуморист з власним репертуаром. 10) Дружина Steward Arkas, феноменальні сальонові гімнастики. 11) Edmondine, весела пантоміна з 5 осіб. 12) Біоскоп Езера.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пальфі, при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської кавярні.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі пачку з ключем до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробна Банк гіпотечний як найдогідніший зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Їдьте лишень

на Гамбург!

пишуть своїм кривним і знакомих тї, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченства світову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вказівок. **До Канади висилаємо наших пасажерів осібними пароходами,** котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цінників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse
87 (66?)

Поєма

про „Сокільський Базар“

у Львові, ул. Руска І.

Позір! Свої до своїх! У нас самих сила!
Самі своє щастє будувати мемо,
Самі могутний будинок здвигнемо,
Котрого-б ніяка міць вже не звалила...
Позір! Гукнімо усім доокола:
Всьо мем купувати в „Базарі Сокола“!
Чужим не дамо гроша ми свогого —
Ні! в кармани власні піде добро наше,
Всі мем доливати до спільної чаші —
Пора працювати для себе самого:
Чужим не служить вам! Гукнемо під хмари:
Всьо мем купувати в „Сокільськім Базарі“!

В „Сокільськім Базарі“ — чого там не має? —
Аж душа у тебе любо усьміхнеть ся,
Такий товар добрий а таний даєт ся,
Що аж твоє серце радісно витає.
Як там раз купиш, певно будеш, Брате,
В Базарі „Сокола“ усьо купувати...

Бо чи ти хочеш писати де листи,
Чи пер найліпших, олівців дістати,
Чи карток гарних із видами мати,
Чи першого сорта папір хочеш чистий,
Ручок чи циркль, чорнила бажавш —
Усьо в „Базарі Сокільському“ маєш!

А маляр то фарби й палети дістане
І кисти, і крейдки чи може вішери,
І до рисунків знайдуть ся папери —
Ліній, райсбрети — а всьо, кажу, таве,
І бльоки і сшитки, нотатки чудові,
Всьо то є в „Сокільськім Базарі“ у Львові.

А як знога хочеш свій покій прибрати
В гуцульські вироби, прегарні вазони
Маюлінові — сині і червоні —
Півмиски гуцульські, і дзбаночки мати —
З фабрики кахлів Левинського Івана
В Базарі „Сокола“ всьо кожний дістане.

Спинки, дармовіси з гербом руским нашим,
Притискачі з портретом патріотів славних
Або гуцульські топирці — із давних
Часів всім звісні — там звеселять ваше
Гветь око — бо вони наші, українські —
Тож всьо купуймо в „Базарі Сокільськім“!

Ба ще й там, Брате, можеш заробити,
Як тільки льосів „Сокола“ набудеш —
Колиж і на „Наші Звуки“ не забудеш,
Гветь співом зможеш свій вєсь звеселити...
Там купиш паперців українських порядно...
Купуймо в Базарі „Сокола“ громадно!

Або як хочеш портрет власний мати —
То лиш фотографію там треба зложити,
А хочеш диплом, грамоту зробити
Чого тобі по землях далеких блукати?
Не шукай артистів по світі докола —
А тільки удай ся у Базар „Сокола“!

Базар „Сокола“ й на продаж купує
Краватки, гафти і всякі вироби
Ручні артистичні — і певно заробить,
Як з своїм виробом хто там помандрує
І хто товар свій там хотів би збути —
Се „Базар Сокільський“, прошу не забути.

Чогож тобі у склеп чужі ще ходити,
В своїх купуй, Брате, сеж інтерес певний,
Купиш добре й будеш патріот ще ревний,
Бо своїм власним даєш заробити — — —
Ніякий склеп з руским не піде у парі,
Тож всьо купуйте в „Сокільськім Базарі“,

при ул. Рускій ч. 1. у Львові.
(ріг улиц Рускої і Бляхарської).

(9—10)

Кожний курець нехай домагає ся
правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові
тутки:

Козак, Федькович.

Дістати
можна
всюди.

(17-26)